Ner 33.

SOBOTA 7 Listopada 1818

Gazeta Codzienna Narodowa i Obca.

Wychodzi w Warszawie codziennie z rana o godzinie dziesiątéj, wyjąwszy Niedzielę i Święta. Cena Prenumeraty wynosi w Warszawie rocznie Zł: 40. półrocznie Zł: 20. kwartalnie Zł: 10. Numera przedają się oddzielnie wcenie groszy 8. W Województwach Król: Polskiego rocznie kosztuje Zł: 50. półrocznie 25. kwartalnie Zł: 12 i gr: 15.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

z Londynu 16. Października.

Z odebranych z Akwisgranu listów dowiadujemy się iż N. Cesarz wszech Rossji zaszczycił P. Clarkson sławnego obrońcę Murzynów, andjencją, w ciągu któréj łaskawie przyjąć raczył przedstawioną prośbę o wyjednanie u Dworu Portugalskiego zabronienia handlu Murzynami, w tym samym czasie jaki ku temu w Hiszpanji zamierzono. N. Pan przejąwszy się zasadami cnotliwego przyjaciela uciemiężonych, przyobiecać miał przyjazne wstawienie się u Króla Portugalskiego.

Dziennik tutejszy Kurjer umieścił nadto wiadomość wyjętą z swojej Korrespondencji, jakoby N. Cesarz wszech Rossji podać kazał sprzymierzeńcom swoim Notę w celu naradzenia się nad przeniesieniem Napoleona z wyspy S. Heleny w miejsce zdrowsze. N. Cesarz (jak wyraża rzeczony dziennik) opiéra swe zdanie na potrzebie moralnéj łagodniejszego postępowania z Mężem, który niegdyś uważany był przez Monarchów za równego im, i szczyci się połączeniem z Domem panującym. Oświadcza oraz że obowiązki religji i ludzkości powołują go do żądania wyroku znoszącego niewolę Napoleona w miejscu zapowiadającym skrócenie jego życia. Nastąpione postanowienie w skutku tego wniosku do którego przychylić się miał N. Cesarz Austrji, nie jest dotąd wiadome.

Czytamy w tym samym dzienniku rozmowę między N. Cesarzem wszech Rossji a Jenerałem Maison, o obecnym położeniu Francji; w ciągu któréj N. Cesarz oświadczywszy zadowolnienie z szlachetnéj wytrwałości ludu francuzkiego w przygodach, rokuje sobie o dobrém jego postępowaniu w pomyślności, zapowiada oraz, iż chce odwiedzić Francją po upłynionych dwóch latach, dla przekonania się czyli znajdzie w niéj to, czego w obecnéj spodziewa się chwili.

W dalszym ciągu rozmowy zapytał Cesarz Jenerała Maison czyli sądzi iż większa liczba Francuzów żąda przywrócenia ustaw jakiemi rządzono się przed Rewolucją? Zaprzeczył temu Jenerał. Na to Cesarz upewniwszy go iż podobne zdanie wynurzył mu Xiąże Welington, rzekł daléj: „jestem

przyjacielem liberalnych zasad. Oby wszystkie narody były wolne i konstytucyjne! oby nigdzie panujący nie mieli prawa samowolnie zmieniać ustaw i samowolnie rządzić losem ludów. To jest mojém najszczerszém życzeniem. Dałem przykład na Polszcze. — Te same dobrodziejstwa pragnę rozszerzyć i do innych krajów moich.

Zupełne zaufanie pokładam w mądrości Króla, i przekonany jestem że gdyby brat Jego powołany został z porządku następstwa do Tronu, nie zboczy z wskazanej sobie przez poprzednika kolei i utrzyma swobody Konstytucyjne. Powtarzam jeszcze iż jest życzeniem moim aby Francja wielką i silną była, ponieważ taki jej byt zgadza się z pomyślnością wszelkich innych Mocarstw."

Królowa doznała nie małą ulgę w bólach, tak dalece iż żądała aby ją przeniesiono do pałacu w Windsor, choroba nie przestaje jednak być niebezpieczną. Nieszczęśliwy Król, już kilkakrotnie okazał zadziwienie nad jej nieprzytomnością, i zdaje się, iż przeczuwa mimo pomięszania, smutny jakiś wypadek.

Wyprawa ku biegunowi północnemu nie miała pomyślnego skutku, jakiego z razu spodziewano się. Mgły i lody utrudziły, a nakoniec zatamowały żeglugę. Ta jedyna wynika z niéj korzyść, iż dokładniejszą wiadomość powezmą marynarze o położeniu lądów północnych, i sprostują ważne błędy w Mappach. Przeprawa między Grönlandją i Szpicbergiem, zdaje się być niepodobną; sądzą zatém, że niektóre statki użyte do jéj wyśledzenia, wkrótce powrócą do Anglji.

Listy od Missjonarzy przebywających na wyspach południowego Oceanu, donoszą o pomyślnych wypadkach dla wiary. Zaniesiona między mieszkańców Otahity Nauka Chrystusa rozkrzewiła się tak dalece, iż zburzono posągi, i wystawiono przybytki Boga Chrześćjan. Uczęszcza do nich lud z przykładną gorliwością. Wraz z światłem religji szerzą się nauki. Cztery tysiące osób umie już czytać, między temi zaś wiele jest wyuczonych w pisaniu. Przełożone zostały Ewanjelje na język krajowy, i drukują się w miejscu na Prassie nadesłanéj z Londynu za staraniem Zgromadzenia Missjonarzy Angielskich. Tym sposobem utworzyły się dwie Monarchje w najpiękniejszéj części świata. Jedna założona na wyspach Sandwich, wzrasta w potęgę, druga na Otahity. Jest to zaiste najpiękniejsze zjawisko w naszym wieku, obfitym w ważne wypadki.

W brew rozszerzonéj wieści o zakończeniu wojny w Indji, dowiadujemy się z przywiezionych wiadomości niezawodnych, iż były Peischwa Marattów nie przestaje napastować osad naszych; rzadka umiejętność w obrotach, niepokonana stałość i męstwo nadzwyczajne tego wodza, są dla nas straszniejsze od jego zastępów. Te składają się z 30,000 ludzi; lecz trwoga pomnaża ich liczbę. Ma przytem nieprzyjaciel bezpieczne schronienie w twierdzy Chanda i połączyć się może łatwo z Skindją, który dotąd nie uległ orężowi Angielskiemu.

z Baden dnia 13 Października.

N. Cesarzowa Rossyjska Elżbieta znajduje się w tém mieście wraz z wielu Xiężniczkami rodziny swojéj. Pobyt Monarchiny i tych dostojnych osób orszak jéj składających, uświetnił i więcéj przyozdobił to miejsce niżeli najliczniejsze zjazdy w celu używania sławnych kąpieli jakie posiada.

z Karlsruhe dnia 14. Października.

W. Xiąże wyjeżdża niekiedy z Zamku Favorite lecz wychodzić nie jest w stanie, z przyczyny osłabienia. — Jest już rzeczą pewną, że do Francji nie wyjedzie. Margrabia Ludwik ciągle bawi w Karlsruhe; co zaś dotycze przygotowań jakiemi trwożyli się przyjaciele pokoju, tych zupełnie zaniechano; półki zostają na dawnych leżach, nie słychać wcale o zciąganiu wojsk i o zwoływaniu zaciągów.

Pozostała jedynie po tylu groźnych zamachach obszerna i czysta Korespondencja z Akwisgranu.

od brzegów Menu dnia 22 października.

Chociaż się czynnie wstawiano za Jezuitami w Frejburgu, przecież nie można

ich było publicznie wprowadzić z bojaźni oburzenia ludu. Tak to wszędzie lękają się tego niebezpiecznego zakonu!

Rozchodzą się pogłoski o mającej nastąpić zmianie w Konstytucyjnej ustawie Królestwa Wirtemberskiego. Oddalenie Pana Malchus od steru spraw skarbowych stało się nadewszystko przyjemnem z tego względu, iż zbyt mało zważał na zaprowadzone w kraju i skutecznie doświadczone sposoby postępowania; natomiast owszem podług zamierzonego sobie trybu rządzić, i rzecz każdą w utorowaną na domysł kolej wprowadzić usiłował. Wiemy bowiem z doświadczenia, iż urządzenia i prawa najpożyteczniejsze, szkodliwy skutek zdziałać mogą skoro niestosują się zupełnie do obyczajów ludu i do jego nawyknień, lub niezgadzają się ściśle z harakterem narodowym. Nie tym atoli przyczynom, przypisany być ma upadek byłego Ministra. Wynika on jedynie z niedokładnego podsummowania Rejestru wydatków na Rok przyszły Królowi podanego, z którego Pan Malchus dowodził iż pozostanie Miljon w Kassie po potrąceniu rozchodu. Dostrzegł popełniony błąd w rachubie, lecz zbyt późno, ponieważ opierając się na mylném swém podaniu, wyjednał był u Króla przyjęcie niektórych wydatków już cofnąć się nie mogących; mimo więc odmienianego kilkakrotnie Rejestru, zbywało zawsze pół miljona. Można mu zarzucić także zbyteczne namnożenie urzędników, kosztowną organizacją, i niedokładne rozporządzenie pracą wielu Radców i Kancellarji.

z Valenciennes dnia 13 Października.

Już od dni kilku zgromadziły się wojska Rossyjskie przy Maubeuge, gdy tymczasem korpus Duński ściąga się do Bouchain, a Anglicy do Denain. Popisy i ćwiczenia wojskowe odbędą się w sławnym obozie pod Tamart, po których wojska sprzymierzone ustąpią z Francji w tym porządku. Korpus Angielski na kilka części podzielony, wsiądzie na okręta w Boulogne i Calais. — Korpus Rossyjski niemogąc korzystać z żeglugi dla spóźnionej pory roku, uda się lądem nad brzegi Renu, który przebywszy, pociągnie przez Niemcy północne do Polski. Kontyngens Saski, cofnie się do ojczyzny drogą najkrótszą; wojska Duńskie i Hannowerskie mają wskazany pochód na Niderlandy. Austrjacy zaś, którzy już w pogotowiu do wystąpienia z leż stoją; przez Alzacją i Szwabją, udadzą się ku granicom swéj Monarchji. Oddanie twierdz dotąd zajętych, władzom francuskim uroczyście nastąpi. Pułki Gwardji i legje dziś rozłożone w Szampanji i Pikardji obejmą te warownie, których odtąd strzec będzie pospołu z wojskiem linjowém urządzająca się na nowo Gwardja Narodowa.

Trudno jest wyobrazić ukontentowanie powszechne ludu, z powodu ustąpienia cudzoziemców. — Czytamy w pewném piśmie ogłoszoném z téj okoliczności uwagi następujące: „Radość nasza wyrównywa téj, jaką żywi się więzień uwolniony, i oddychający swobodnie; lecz nie dość jest na uczuciu wolności, należy jeszcze zwrócić myśl na skutki wyniknąć z niéj mające. — Wyzwoleni od uciążliwéj opieki, rządzącéj się nieufnością i podejrzliwością, która tamowała we Francji połączenie się jéj walecznych synów, wolno nam będzie rozwinąć siłę nakazującą uszanowanie lubo nie zagrażającą niebezpieczeństwem, i oprzeć na potędze niepodległości ojczyzny".

z Filadelfji dnia 29. Września.

Król Henryk starał się na nowo zachwiać w zdaniu i przychylności do ojczyzny, mięszkańców Rzeczpospólity Haity. Wysłani przez niego podżegacze, łudzili lud obietnicami zwodniczemi, i nieszczędząc zapewnień o szczeréj troskliwości Monarchy, o przebaczeniu zupełnem, o przepomnieniu przeszłości, a nakoniec o pożytkach jakie z odmiany Rządu wyniknąć mogą. Słuchano ich niechętnie, i odprawiono z zapowiedzeniem, aby nie wracali powtórnie, jeżeli o życie swe dbają. Wszelkie ślady trwogi znikły zupełnie w Port au Prince.

z Washington dnia 22 Sierpnia.

Położono węgielny kamień nowego Capitoljum Zjednoczonych Stanów, w miejscu gdzie stał dawniejszy budynek zwalony przez dzikiego nieprzyjaciela.

Wielka niezgodność w zdaniu rozdwaja polityków co do zajęcia Florydy. Ci którzy czyn ten uważają być niesprawiedliwym, domagają się uwięzienia Jenerała Jakson. Zwolennicy jego przypominają zaś znakomite zasługi tego wodza położone w ojczyznie. Niektóre dzienniki wysławiają go nad miarę i najpochlebniejsze dla niego opisy umieściły. Zdaje się iż niepewność o postępowaniu sobie z Florydą, rozszerzona między publicznością, wkradła się także do Gabinetu Prezydenta Zjednoczonych Stanów.

Sarkają tu głośno na pomnożenie wydatków Rządowych; wyprowadzony z przyrównania ich ogółu do wydatków czynionych pod sprawą Washingtona, wypadek dowodzi wprawdzie iż od 4 do 20 miljonów dolarów urosły, lecz nie przekonywa bynajmniej o nieprawném niemi zarządzaniu ponieważ powiększyły się potrzeby wraz z ludnością i rozległością Państwa.

Ogłoszono tu zasady do Konstytucji prowincjonalnej kraju Connecticut, treści następującej: „Oświadczamy, iż ludzie w towarzystwo połączeni, używać powinni praw jednakowych; przywileje i nadania nie mogą być udzielone osobom, aniteż korporacjom. Zachowana będzie wolność wyznania nieograniczona, byleby wypełnienie obrzędów właściwych wierze nie przykładało się do naruszenia spokojności i nie było powodem do czynności nieprzystojnych. — Żadne wyznanie mieć nie będzie pierwszeństwa i nie dozna opieki rządowéj, nikt być nie może wyłączonym od sprawowania urzędów cywilnych i wojskowych z przyczyny wyznania, lub zdania w przedmiocie religji. Żadne prawo ograniczyć nie może wolności druku; każdy obywatel mieć może oręż dla obrony kraju lub własnéj; siła zbrojna podlegać ma władzy cywilnéj; nikt z kraju wywołanym być nie może, każdemu zaś wolno jest wyprowadzać się gdzie mu się podoba".

„Prace Kommissji wyznaczonéj od Rządu do rozpoznania brzegów morskich i uporządkowania obrony, odbywają się śpiesznie, przygotowany plan do zabespieczenia posad przymorskich od Galveston i Pensacola, wykonany jest po części; wkrótce rozpoczną się działania podobne nad wybrzeżem Chesapeske. — To piękne przedsięwzięcie środków zabespieczających od napaści nieprzyjaciela, dowodzi iż Rząd nasz nie zbacza od mądréj zasady wzywającéj do usposobienia się do wojny w czasie pokoju. Szanowny nasz Prezydent utrwalić chce porządek wewnątrz, i zapewnić nam poważanie u obcych".

Dzikoludy rozproszeni na pogranicze Jeorgji napastują osady nasze. Popełnili już okropne mordy, zaopatrzywszy się wprzód w Florydzie w zapasy wojenne.

Doniesienie.

Amator kwiatów sprowadziwszy umyślnie z Hollandji na własną potrzebę, małą bardzo ilość cebul hiacyntowych i tacetów w nadzwyczajnych gatunkach, jakich tu trudno dostać; dla nieprzewidzianych okoliczności zniewolonym być się widzi zbyć takowe cebule. Wtym celu oddał je na sprzedaż do sklepu Pana Czabana, na rogu Ulicy Miodowéj i Senatorskiéj. Gatunków hiacyntów jest 79. mogących się sadzić w ogrodzie lub chować w doniczkach sztuka kosztuje 2 do 3 Złotych.

TEATR FRANCUSKI.

Dziś Artyści Franeuzcy wystawią Komedją: Shakespeare amoureux (Szekspir zakochany) i Operę: Ma tante Aurore (moia ciotka Aurora.)

DOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE, czynione w Warszawie przez Ant: **MAGIER**.

Dnia	Termometr		Barometr			Wiatr	Stan Nieba	Wysokość wody na Wisle	
	ciepła	zimna	cale	linje	10 części linji			łokcie	cale
rano. 6 Listopada	3		27	8	3	Zachodnio Południowy	Pochmurno		19
6 Listopada	3		27	8	2	Południo Wschodni	Pochmurno		19

Wydawcy odpowiedzialni. Hrabia Kicinski J. Morawski